

# **SZCZEGÓŁOWA SPECYFIKACJA TECHNICZNA**

**D.05.03.05.a**

**NAWIERZCHNIE Z BETONU ASFALTOWEGO  
WARSTWA ŚCIERALNA**

## 1. WSTĘP

### 1.1. Przedmiot SST

Przedmiotem niniejszej Szczegółowej Specyfikacji Technicznej (SST) są wymagania szczegółowe dotyczące wykonania i odbioru robót związanych z wykonaniem warstwy ścieralnej z betonu asfaltowego w związku z przebudową drogi gminnej Wola Książęca – Poniatówka na odcinku 540 m.

### 1.2. Zakres stosowania SST

Niniejsza Szczegółowa Specyfikacja Techniczna jest stosowana jako dokument przetargowy i kontraktowy przy zlecaniu i realizacji Robót wymienionych w pkt. 1.1.

### 1.3. Zakres Robót objętych SST

Ustalenia zawarte w niniejszej Specyfikacji Technicznej dotyczą zasad prowadzenia robót związanych z wykonaniem warstwy ścieralnej z betonu asfaltowego o grub. 4 cm i uziarnieniu 0/12,8 mm w ramach konstrukcji nawierzchni jezdni.

### 1.4. Określenia podstawowe

**1.4.1. Mieszanka mineralna** - mieszanka kruszywa i wypełniacza kamiennego o określonym składzie i uziarnieniu.

**1.4.2. Mieszanka mineralno-asfaltowa** - mieszanka mineralna z odpowiednią ilością asfaltu, wytworzona w określony sposób, spełniająca określone wymagania.

**1.4.3. Beton asfaltowy** - mieszanka mineralno-asfaltowa o uziarnieniu równomiernie stopniowanym, ułożona i zagęszczona.

**1.4.4. Pozostałe określenia** podane w niniejszej SST są zgodne z zamieszczonymi w ST D..00.00.00. "Wymagania ogólne" pkt. 1.4.

**1.4.5. Wykonawca** jest odpowiedzialny za jakość wykonanych robót oraz za ich zgodność z Rysunkami, Specyfikacją Techniczną.

### 1.5. Ogólne wymagania dotyczące Robót

Ogólne wymagania dotyczące Robót podano w ST D.00.00.00. "Wymagania ogólne" pkt. 1.5.

Wykonawca jest odpowiedzialny za jakość wykonanych robót, oraz za ich zgodność z Rysunkami oraz poleceniami Inżyniera.

### 1.6. Kod CPV 45233252-0

## 2. MATERIAŁY

Ogólne wymagania dotyczące materiałów, ich pozyskiwania i składowania podano w SST D.00.00.00. "Wymagania ogólne" pkt. 2.

Poszczególne rodzaje materiałów powinny pochodzić ze źródeł zatwierdzonych przez Inżyniera. W przypadku zmiany pochodzenia materiału należy, po wykonaniu odpowiednich badań, opracować skorygowaną receptę.

### 2.1. Rodzaje materiałów

Rodzaje materiałów stosowanych do mieszanki betonu asfaltowego podano w tablicy 1.

Tablica 1 Wymagania wobec materiałów do warstwy ścieralnej z betonu asfaltowego

| Lp. | Rodzaj materiału<br>nr normy                                                                                                                                                                          | Wymagania wobec materiałów<br>w zależności od kategorii ruchu |
|-----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------|
|     |                                                                                                                                                                                                       | KR 1 lub KR 2                                                 |
| 1   | Kruszywo łamane granulowane wg PN-B-11112:1996 [2], PN-B-11115:1998 [4]<br>a) ze skał magmowych i przeobrażonych<br>b) ze skał osadowych<br>c) z surowca sztucznego (żużle pomiedziowe i stalownicze) | kl. I, II; gat. 1, 2<br>jw.<br>jw.                            |
| 2   | Kruszywo łamane zwykłe wg PN-B-11112:1996 [2]                                                                                                                                                         | kl. I, II; gat. 1, 2                                          |
| 3   | Żwir i mieszanka wg PN-B-11111:1996 [1]                                                                                                                                                               | kl. I, II                                                     |
| 4   | Grys i żwir kruszony z naturalnie rozdrobnionego surowca skalnego wg WT/MK-CZDP 84 [15]                                                                                                               | kl. I, II; gat. 1, 2                                          |
| 5   | Piasek wg PN-B-11113:1996 [3]                                                                                                                                                                         | gat. 1, 2                                                     |
| 6   | Wypełniacz mineralny:<br>a) wg PN-S-96504:1961 [9]<br>b) innego pochodzenia wg orzeczenia                                                                                                             | podstawowy,<br>zastępczy<br>pyły z odpylania,                 |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | laboratoryjnego                              | popioły lotne        |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------|----------------------|
| 7                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Asfalt drogowy<br>wg PN-C-96170:1965 [6]     | D 50, D 70,<br>D 100 |
| 8                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Polimeroasfalt drogowy<br>wg TWT PAD-97 [13] | DE80 A,B,C,<br>DP80  |
| 1) tylko pod względem ścieralności w bębnie kulowym, pozostałe cechy jak dla kl. I; gat. 1<br>2) tylko dolomity kl. I, gat.1 w ilości $\leq 50\%$ m/m we frakcji grysowej w mieszance z innymi kruszywami, w ilości $\leq 100\%$ m/m we frakcji piaskowej oraz kwarcyty i piaskowce bez ograniczenia ilościowego<br>3) preferowany rodzaj asfaltu |                                              |                      |

Nie dopuszcza się do stosowania w betonie asfaltowym do warstwy ścieralnej grysów bazaltowych z oznakami zgorzeli „słonecznej”. Zaleca się stosowanie mieszanki grysów o zróżnicowanej odporności na ścieranie i polerowanie.

## 2.2. Wymagania szczegółowe wobec materiałów

### 2.2.1. Kruszywa

Do mieszanki betonu asfaltowego należy stosować kruszywa spełniające wymagania podane w tablicach 2÷3.

Tablica 2 Wymagania wobec kruszywa łamanego

| Wymaganie w procentach (m/m) |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                   |                           |
|------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------|---------------------------|
| Lp.                          | Właściwości                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Wymagania                                         | Badania wg                |
| 1.                           | Ścieralność w bębnie kulowym Los Angeles<br>a) po pełnej liczbie obrotów, nie więcej niż:<br>b) po 1/5 pełnej liczby obrotów, w stosunku do ubytku masy po pełnej liczbie obrotów, nie więcej niż:                                                                                                                                                                                                                               | 25*<br>25**                                       | PN-B-06714-42             |
| 2.                           | Mrozoodporność, nie więcej niż :                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 2,0                                               | PN-B-06714-19             |
| 3.                           | Mrozoodporność wg zmodyfikowanej metody bezpośredniej, nie więcej niż :                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | 10                                                | PN-B-11112<br>pkt. 3.5.12 |
| 4.                           | Nasiąkliwość, nie więcej niż :<br>dla kruszywa ze skał magmowych<br>- frakcja (4÷6,3)mm<br>- frakcja powyżej 6,3 mm                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 1,5<br>1,2                                        | PN-B-06714-18             |
| 5.                           | Skład ziarnowy<br>a) zawartość ziarn mniejszych niż 0,075 mm, nie więcej niż<br>– frakcja 2,0÷6,3 mm<br>– frakcja 6,3÷20,0 mm<br>b) zawartość frakcji podstawowej, dla frakcji i grup frakcji, nie mniej niż:<br>– frakcja 2,0÷6,3 mm<br>– frakcja 6,3÷20,0 mm<br>c) zawartość podziarna, dla frakcji i grup frakcji, nie więcej niż:<br>– frakcja 2,0÷6,3 mm<br>– frakcja 6,3÷20,0 mm<br>d) zawartość nadziarna, nie więcej niż | 2,0<br>1,5<br>80,0<br>85,0<br>15,0<br>10,0<br>8,0 | PN-B-06714-15             |
| 6                            | Zawartość ziaren nieforemnych, nie więcej niż :                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 25                                                | PN-B-06714-16             |
| 7                            | Zawartość zanieczyszczeń obcych, nie więcej niż :                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 0,1                                               | PN-B-06714-12             |
| 8                            | Zawartość zanieczyszczeń organicznych, barwa cieczy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | nie ciemniejsza niż wzorcowa                      | PN-B-06714-26             |

\*) dla grysów granitowych 35

\*\*) dla grysów granitowych 30

Tablica 3. Wymagania wobec piasku łamanego i mieszanki drobnej granulowanej

| Zawartość w procentach (m/m) |             |               |            |
|------------------------------|-------------|---------------|------------|
| Lp.                          | Właściwości | Wymagania dla | Badania wg |

|    |                                                     | piasku<br>łamanego           | mieszanki<br>drobnej<br>granulowanej |               |
|----|-----------------------------------------------------|------------------------------|--------------------------------------|---------------|
| 1. | Zawartość zanieczyszczeń obcych, nie więcej niż     | 0,1                          | 0,1                                  | PN-B-06714-12 |
| 2. | - Wskaźnik piaskowy, nie mniejszy niż               | 65                           | 65                                   | BN-64/8931-01 |
| 3. | Zawartość nadziarna, nie więcej niż                 | 15                           | 15                                   | PN-B-06714-15 |
| 4. | Zawartość frakcji (2,0÷4,0) mm, powyżej :           | -                            | 15                                   | PN-B-06714-15 |
| 5. | Zawartość zanieczyszczeń organicznych, barwa cieczy | nie ciemniejsza niż wzorcowa |                                      | PN-B-06714-18 |

### 2.2.2. Wypełniacz

Do mieszanki mineralno-asfaltowej należy stosować mączkę wapienną spełniającą wymagania dla gat. I określone w „Wytyczne badań i kryteria oceny mączek wapiennych do mieszanek mineralno-asfaltowych” Zeszyt 56 IBDiM, Warszawa 1998. Wymagania podano w tablicy 5.

Tablica 5. Wymagania wobec mączki wapiennej

| Lp. | Cechy materiału                                                                                    | Gatunek I | Badania wg.<br>Zeszytu 56 p. |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------------------------------|
| 1.  | Wilgotność mączki mineralnej nie więcej niż %                                                      | 1,0       | 4.5.1                        |
| 2.  | Górna granica wielkości ziarna mączki wapiennej, odpowiadająca Wymiarowi oczek sit kontrolnych, mm | 0,5       | 4.5.2                        |
| 3.  | Zawartość wypełniacza w mączce wapiennej, nie mniej niż, %                                         | 80,0      | 4.5.2                        |
| 4.  | Zawartość części rozpuszczalnych w wodzie r, nie więcej niż, %                                     | 1,2       | 4.5.3                        |
| 5.  | Oznaczanie zawartości minerałów ilastych; wskaźnik błękitu metylenowego, nie więcej niż            | 0,8       | 4.5.5.1                      |
| 6.  | Oznaczanie właściwości usztywniających wypełniacza wg. PiK, ΔT nie więcej niż, °C                  | 20        | 4.5.6                        |

### 2.2.3. Asfalt

Do wytwarzania mieszanki betonu asfaltowego na warstwę ścieralną dla dróg o kategorii ruchu KR 1 należy stosować asfalt 50/70 o właściwościach odpowiadających wymaganiom w tablicy 5.

Tablica 5. Wymagania dla asfaltu 50/70

| Lp. | Właściwości                                                          | Wymagania | Badania wg    |
|-----|----------------------------------------------------------------------|-----------|---------------|
| 1.  | Penetracja 25°C, 0,1 mm                                              | 50-70     | PN-EN-1426    |
| 2.  | Temperatura mięknięcia, °C                                           | 46-54     | PN-EN-1427    |
| 3.  | Temperatura zapłonu nie mniej niż °C                                 | 230       | PN-EN-22592   |
| 4.  | Zawartość składników rozpuszczalnych nie mniej niż % m/m             | 99        | PN-EN-12592   |
| 5.  | Zmiana masy po starzeniu ( ubytek lub przyrost) nie więcej niż % m/m | 0,5       | PN-EN-12607-1 |
| 6.  | Pozostała penetracja po starzeniu nie mniej niż %                    | 50        | PN-EN-1426    |
| 7.  | Temperatura mięknięcia po starzeniu nie mniej niż °C                 | 48        | PN-EN-1427    |
| 8.  | Zawartość parafiny nie więcej niż %                                  | 2,2       | PN-EN-12606-1 |
| 9.  | Wzrost temperatury mięknięcia po starzeniu nie więcej niż °C         | 9         | PN-EN-1427    |
| 10. | Temperatura łamliwości, nie więcej niż, °C                           | -8        | PN-EN-12593   |

### 2.2.4. Środek adhezyjny

Do mieszanki betonu asfaltowego należy stosować środek adhezyjny bez względu na rodzaj użytego kruszywa. Środek adhezyjny użyty do wytworzenia mieszanki betonu asfaltowego powinien posiadać Aprobata Techniczną IBDiM i być zaakceptowany przez Inżyniera.

### 2.3. Dostawy materiałów

Za dostawy materiałów odpowiedzialny jest Wykonawca robót zgodnie z ustaleniami określonymi w SST D.M.00.00.00 „Wymagania ogólne”.

Do obowiązku Wykonawcy należy takie zorganizowanie dostaw materiałów do wytwarzania mieszanki betonu asfaltowego, aby zapewnić nieprzerwaną pracę otaczarki w trakcie wykonywania dziennej działki roboczej.

Każda dostawa asfaltu, kruszywa i wypełniacza musi być zaopatrzona w deklarację zgodności o treści według PN-EN-45014:1993, wydaną przez dostawcę.

### 2.4. Składowanie materiałów

#### 2.4.1. Składowanie kruszywa

Składowanie kruszywa powinno odbywać się w warunkach zabezpieczających je przed zanieczyszczeniem i zmieszaniem z innymi rodzajami lub frakcjami kruszywa.

#### **2.4.2. Składowanie wypełniacza**

Wypełniacz należy składować w silosach wyposażonych w urządzenia do aeracji.

#### **2.4.3. Składowanie asfaltu**

Asfalt powinien być składowany w zbiornikach, których konstrukcja i użyte do ich wykonania materiały wykluczają możliwość zanieczyszczenia asfaltu. Zbiorniki powinny być wyposażone w automatyczne urządzenia grzewcze - olejowe, parowe lub elektryczne. Nie dopuszcza się ogrzewania asfaltu otwartym ogniem.

Zbiornik roboczy otaczarki powinien być izolowany termicznie, posiadać automatyczny system grzewczy zdolny do utrzymania zadanej temperatury z tolerancją  $\pm 5^{\circ}\text{C}$  oraz posiadać układ cyrkulacji asfaltu.

Zaleca się stosowanie izolowanych termicznie metalowych zbiorników pionowych, wyposażonych w elektryczny system grzewczy.

#### **2.4.4. Składowanie środka adhezyjnego**

Składowanie środka adhezyjnego jest dozwolone tylko w oryginalnych opakowaniach producenta w warunkach podanych w Aprobacie Technicznej.

### **3. SPRZĘT**

Ogólne wymagania dotyczące sprzętu podano w SST D.00.00.00. "Wymagania ogólne" pkt. 3.

#### **3.1. Wytwórnia mieszanki mineralno-bitumicznej**

Mieszankę betonu asfaltowego należy produkować przy zastosowaniu sterowanej komputerem wytwórni

(otaczarki) o mieszaniu cyklicznym, posiadającej wydajność minimum 50 t/h (\*), wyposażonej w izolowany termicznie silos gotowej mieszanki o pojemności nie mniejszej niż połowa wydajności godzinowej. Komputerowy system sterowania otaczarką, w celu zapewnienia produkcji mieszanki mineralno-asfaltowej zgodnej zadaną receptą, musi pracować w oparciu o zwrotne potwierdzenia wydanych poleceń, a rejestrator podstawowych parametrów pracy wytwórni (godzina i minuta wykonania zarobu, ilości naważanych składników, czas mieszania kruszywa na sucho, czas mieszania po dodaniu asfaltu oraz temperatura gotowej mieszanki każdego zarobu na wyjściu z mieszalnika), dokonuje ich zapisu oddzielnie dla każdego cyklu, np. w postaci wydruku.

Dozowanie składników mieszanki mineralno-asfaltowej powinno być wagowe. Odchyłki masy dozowanych składników (w stosunku do masy poszczególnych składników zarobu) nie powinny być większe od  $\pm 2\%$ .

Dozowanie wagowe lub objętościowe środka adhezyjnego do asfaltu powinno odbywać się poprzez wtrysk odpowiedniej porcji do asfaltu w trakcie jego podawania do mieszalnika otaczarki.

#### **3.2. Układarka mieszanek mineralno-bitumicznych**

Układanie mieszanki w przypadku nowej budowy lub przełożenia ruchu powinno odbywać się pełną szerokością, przy użyciu mechanicznej układarki (może być zestawem układarek). W przypadku przebudów, gdy nie ma możliwości wyznaczenia trasy objazdu mieszankę należy układać pasami. Układarka winna posiadać między innymi następujące podzespoły:

- automatyczne sterowanie pozwalające na ułożenie warstwy zgodnie z założoną niweletą i grubością,
- płytę wibracyjną do wstępnego zagęszczenia mieszanki,
- urządzenia do podgrzewania płyty wibracyjnej.

Tylko wyjątkowo dopuszcza się ręczne ułożenie warstwy w miejscach niedostępnych dla sprzętu mechanicznego, przy czym szczególną uwagę należy zwrócić na zagęszczenie takich powierzchni, niedostępnych dla walców i dogęszczać je przy pomocy płyt wibracyjnych.

#### **3.3. Walce do zagęszczania**

Należy stosować, walce:

- stalowe gładkie średnie i ciężkie z wibracją w zakresie 35 – 50 Hz,
- ogumione ciężkie o regulowanym ciśnieniu w oponach.

### **4. TRANSPORT**

Ogólne wymagania dotyczące transportu podano w SST D.00.00.00. "Wymagania ogólne" pkt.4.

#### **4.1. Transport kruszywa**

Kruszywo można przewozić dowolnymi środkami transportu w warunkach zabezpieczających je przed zanieczyszczeniem i zmieszaniem z innymi rodzajami lub frakcjami kruszywa.

#### **4.2. Transport wypełniacza**

Wypełniacz należy przewozić luzem w odpowiednich cysternach przystosowanych do transportu materiałów sypkich, umożliwiających rozładunek pneumatyczny. W czasie przeładunku oraz transportu wypełniacz należy chronić przed zawilgoceniem, zbryleniem i zanieczyszczeniem.

#### **4.3. Transport asfaltu**

Asfalt należy przewozić izolowanymi termicznie cysternami wyposażonymi w instalacje umożliwiające podłączenie cystern do urządzeń grzewczych lub wyposażonymi we własne urządzenia grzewcze.

**(\*) Zastosowanie innej minimalnej wydajności otaczarki wymaga uzgodnienia z Zamawiającym.**

#### 4.4. Transport środka adhezyjnego

Środek adhezyjny, w opakowaniach fabrycznych, może być przewożony dowolnymi środkami transportu.

#### 4.5. Transport mieszanki

Mieszanke betonu asfaltowego należy przewozić samochodami samowyładowczymi, wyposażonymi w plandeki do przykrywania mieszanki podczas transportu. W czasie transportu spadek temperatury mieszanki mineralno-asfaltowej nie powinien być większy niż 10 % temperatury tej mieszanki w chwili załadunku z jednoczesnym spełnieniem warunków zachowania temperatury wbudowania. Czas transportu mieszanki mineralno-asfaltowej od momentu załadunku do rozładunku nie powinien przekraczać 1,5 godziny, a maksymalna odległość transportu nie powinna przekraczać 60 km.

### 5. WYKONANIE ROBÓT

Ogólne zasady wykonania Robót podano w SST D.00.00.00. "Wymagania ogólne" pkt. 5.

#### 5.1. Projektowanie mieszanki betonu asfaltowego o uziarnieniu 0/12,8 mm

Wykonawca na cztery tygodnie przed przystąpieniem do produkcji mieszanki betonu asfaltowego jest zobowiązany do złożenia Inżynierowi do zatwierdzenia materiały wyjściowe wraz z receptą laboratoryjną.

Inżynier przed zatwierdzeniem zweryfikuje jedną receptę z każdego rodzaju MMA przewidzianego w projekcie w Laboratorium Zamawiającego na jego koszt. Kolejne przedstawione recepty będą weryfikowane przez Laboratorium Zamawiającego na koszt Wykonawcy.

Projektowanie składu mieszanki mineralno-asfaltowej polega na:

- doborze składników mieszanki,
- doborze optymalnej ilości asfaltu,
- określeniu właściwości mieszanki i porównaniu uzyskanych wyników z wymaganiami podanymi w niniejszej SST.

Uziarnienie mieszanki zostanie zaprojektowane w taki sposób, aby krzywa uziarnienia mieściła się pomiędzy krzywymi granicznymi podanymi w tablicy 6.

Skład mieszanki betonu asfaltowego będzie ustalony na podstawie badań próbek sporządzonych wg metody Marshalla, zagęszczanych 2x75 uderzeń ubijaka w temperaturze 135°C – 140°C.

Zaprojektowana mieszanka BA 0/12,8 powinna spełniać wymagania podane w tablicy 7 Lp.1÷5; 8-9

Wykonana warstwa z ścieralna z mieszanki BA 0/12,8 powinna spełniać wymagania podane w tablicy 7 lp. 6+7.

Tablica 6. Rzędne krzywych granicznych uziarnienia mieszanki mineralnej 0/12,8 mm dla warstwy ścieralnej

| Uziarnienie mieszanki mineralnej                                       | 0/12,8      |
|------------------------------------------------------------------------|-------------|
| Kategoria ruchu                                                        | KR 1 – KR 2 |
| Przechodzi przez # mm                                                  | %           |
| 20,0                                                                   | 100         |
| 16,0                                                                   | 90 – 100    |
| 12,8                                                                   | 80 – 100    |
| 9,6                                                                    | 69 – 89     |
| 8,0                                                                    | 62 – 93     |
| 6,3                                                                    | 56 – 87     |
| 4,0                                                                    | 45 – 76     |
| 2,0                                                                    | 35 – 64     |
| 0,85                                                                   | 26 – 50     |
| 0,42                                                                   | 19 – 39     |
| 0,30                                                                   | 17 – 33     |
| 0,18                                                                   | 13 – 25     |
| 0,15                                                                   | 12 – 22     |
| 0,075                                                                  | 7 – 11      |
| Orientacyjna zawartość asfaltu w mieszanke mineralno-asfaltowej %, m/m | 5,0 – 6,5   |

Tablica 7. Wymagania wobec mieszanki BA 0/12,8 mm oraz wykonanej z niej warstwy ścieralnej dla KR 1-2.

| Lp. | Właściwości                                                                                   | Wymaganie      |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|
| 1.  | Moduł sztywności pełzania <sup>1)</sup> , MPa nie mniej niż                                   | nie wymaga się |
| 2.  | Stabilność próbek wg Marshalla w temperaturze 60 °C, zagęszczonych 2x50 uderzeń nie mniej niż | ≥5,5           |
| 3.  | Odształcenie próbek jw., mm                                                                   | 2,0 – 5,0      |
| 4.  | Wolna przestrzeń w próbkach jw., % (v/v)                                                      | 1,5 – 4,5      |
| 5.  | Wypełnienie wolnej przestrzeni w próbkach jw., %                                              | 75 – 90        |
| 6.  | Wskaźnik zagęszczenia warstwy, % nie mniej niż                                                | ≥98,0          |
| 7.  | Wolna przestrzeń w warstwie, %(V/V)                                                           | 1,5 – 5,0      |
|     | <sup>1)</sup> dotyczy etapu projektowania                                                     |                |

## 5.2. Wytwarzanie mieszanki betonu asfaltowego

Asfalt w zbiorniku powinien być ogrzewany w sposób pośredni, z układem termostowania, zapewniającym utrzymanie stałej temperatury z tolerancją  $\pm 5^{\circ}\text{C}$ .

Minimalna i maksymalna temperatura w zbiorniku dla asfaltu 50/70 powinna wynosić:  $140^{\circ}\text{C}$  –  $165^{\circ}\text{C}$ . Temperatura mieszanki mineralno-asfaltowej z asfaltem 50/70 bezpośrednio po wysypianiu z mieszalnika powinna zawierać się pomiędzy:  $135^{\circ}\text{C}$  –  $170^{\circ}\text{C}$

Kruszywo powinno być wysuszone i tak podgrzane, aby mieszanka mineralna po dodaniu wypełniacza uzyskała właściwą temperaturę. Maksymalna temperatura gorącego kruszywa nie powinna być wyższa o więcej niż  $30^{\circ}\text{C}$  od maksymalnej, dopuszczalnej temperatury mieszanki mineralno-asfaltowej.

Środek adhezyjny należy wprowadzać do asfaltu przed wprowadzeniem go do mieszalnika.

Wytwarzanie mieszanki powinno odbywać się w oparciu o receptę laboratoryjną zatwierdzoną przez Inżyniera. Rzędne krzywej uziarnienia według recepty laboratoryjnej powinny być skorygowane w wyniku przeprowadzonej próby technologicznej i produkcji mieszanki na odcinek próbny. Tolerancja uziarnienia, podana w tablicy 8., powinna być określana w stosunku do krzywej skorygowanej.

Wytworzona mieszanka betonu asfaltowego powinno mieć uziarnienie oraz ilość asfaltu zgodne z receptą laboratoryjną z uwzględnieniem tolerancji w tablicy 8. Parametry mieszanki powinny być zgodne z tablicą 7.

## 5.3. Przygotowanie podłoża

Podłożem pod warstwę ścieralną będzie warstwa wiążąca. Powierzchnia warstwy wiążącej przed ułożeniem warstwy ścieralnej z BA, powinna być sucha i dokładnie oczyszczona z wszelkiego rodzaju zanieczyszczeń.

Brzegi krawężników i innych urządzeń przylegających do nawierzchni powinny być posmarowane emulsją asfaltową lub oklejone taśmą bitumiczną.

## 5.4. Warunki atmosferyczne

Warstwa ścieralna z mieszanki betonu asfaltowego będzie układana, gdy temperatura otoczenia będzie wynosiła nie mniej niż  $+10^{\circ}\text{C}$ . Niższa temperatura otoczenia w jakiej można układać warstwę ścieralną wymaga akceptacji Inżyniera.

Nie dopuszcza się układania mieszanki betonu asfaltowego na wilgotnym lub oblodzonym podłożu, podczas opadów atmosferycznych oraz silnego wiatru.

Powierzchnia podłoża po przelotnym deszczu, powinna być osuszona, np. dmuchawą lub sprężonym powietrzem. W przypadku, gdy istnieje możliwość podgrzania podłoża, temperatura w czasie robót może być niższa niż podano powyżej.

## 5.5. Próba technologiczna

Wykonawca przed przystąpieniem do produkcji mieszanki betonu asfaltowego jest zobowiązany do przeprowadzenia w obecności Inżyniera próby technologicznej. W tym celu należy zaprogramować otaczarkę zgodnie z receptą roboczą i w cyklu automatycznym produkować mieszankę betonu asfaltowego przez okres nie krótszy niż 10 minut. Do badań należy pobrać mieszankę wyprodukowaną po ustabilizowaniu się pracy otaczarki, tj. najwcześniej po 5 minutach.

Nie dopuszcza się oceniania dokładności pracy otaczarki oraz prawidłowości składu mieszanki mineralnej na podstawie tzw. suchego zarobu, z uwagi segregację kruszywa.

Mieszankę wyprodukowaną po ustabilizowaniu się pracy otaczarki należy zgromadzić w oddzielnym (pustym) silosie lub załadować bezpośrednio na samochód, a następnie pobrać z niej metodą kwartowania próbki do badania składu mieszanki betonu asfaltowego oraz jej właściwości, określanych na podstawie próbek Marshalla. Należy wykonać trzy kolejne opróbowania tej samej partii mieszanki. Z każdego z nich laboratorium Wykonawcy wykona jedno badanie składu mieszanki oraz trzy próbki Marshalla. Do każdego badania składu mieszanki należy użyć, próbkę o masie (w gramach) nie mniejszą, niż wynika to z iloczynu  $100x$  (nominalny wymiar największego ziarna mieszanki betonu asfaltowego).

Wskazane jest, aby zarób próbny, przy zachowaniu tej samej procedury został dodatkowo opróbowany i przebadany przez laboratorium wytypowane przez Inżyniera.

Na podstawie uzyskanych wyników Inżynier podejmuje decyzję o wykonaniu odcinka próbnego.

Tolerancje zawartości składników mieszanki betonu asfaltowego względem składu zaprojektowanego powinny być zawarte w granicach podanych w tablicy 8.

**Tablica 8. Odchyłki zawartości składników mieszanki betonu asfaltowego względem składu zaprojektowanego przy badaniu pojedynczej próbki metodą ekstrakcji**

|     |                                                                                                         | wymiary w procentach (m/m) |
|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------|
| Lp. | Składniki mieszanki betonu asfaltowego                                                                  | Dopuszczalne odchyłki      |
| 1   | Ziarna pozostające na sitach o oczkach # w mm:<br>31.5; 25.0; 20.0; 16.0; 12.8; 9.6; 8.0; 6.3; 4.0; 2.0 | ± 5,0                      |
| 2   | Ziarna pozostające na sitach o oczkach # w mm:<br>0,85; 0,42; 0,30; 0,18; 0,15; 0,075                   | ± 3,0                      |
| 3   | Ziarna przechodzące przez sito o oczkach # 0,075 mm                                                     | ± 2,0                      |
| 4   | Asfalt                                                                                                  | ± 0,5                      |

### 5.6. Odcinek próbny

Przed planowanym rozpoczęciem wykonywania nawierzchni BA, należy wykonać odcinek próbny o długości przynajmniej 300m na całej szerokości jednej jezdni lub pasa ruchu w zależności od warunków ruchowych. Wykonawca powinien wykonać odcinek próbny w celu:

- zdefiniowania parametrów produkcyjnych mieszanki betonu asfaltowego
- sprawdzenia czy sprzęt użyty do rozkładania i zagęszczania mieszanki jest właściwy,
- określenia grubości warstwy mieszanki mineralno-asfaltowej przed zagęszczeniem, koniecznej do uzyskania wymaganej ostatecznej grubości warstwy,
- określenia potrzebnej liczby przejazdów walców dla uzyskania prawidłowego zagęszczenia warstwy.
- określenia właściwości antypoślizgowych na odcinku próbnym oraz sprawdzenie równości.

Do wykonania odcinka próbnego, Wykonawca powinien zastosować takie same materiały oraz sprzęt, jakie będą stosowane do wykonania warstwy ścieralnej podczas Robót.

Lokalizacja odcinka próbnego zostanie zaakceptowana przez Inżyniera.

Wykonawca rozpocznie wykonywanie warstwy ścieralnej dopiero po otrzymaniu akceptacji Inżyniera, wydanej na podstawie testów oraz pomiarów dokonanych na odcinku próbnym.

W przypadku nieprawidłowych parametrów warstwy ścieralnej i nie zatwierdzeniu przez Inżyniera odcinka próbnego, Wykonawca ma obowiązek usunąć odcinek próbny warstwy ścieralnej ( jeżeli był wykonywany w obrębie Kontraktu) na własny koszt.

### 5.7. Wbudowanie i zagęszczanie warstwy ścieralnej z betonu asfaltowego

Układanie mieszanki betonu asfaltowego może odbywać się tylko przy użyciu mechanicznej układarki z włączoną wibracją i całą szerokością. Dopuszcza się układanie warstwy pasami o mniejszej szerokości niż szerokość jezdni, lecz przy użyciu 2 układarek przy niewielkich odległościach pomiędzy nimi (metoda „gorąco na gorąco”).

W przypadku przebudów, gdy nie ma możliwości wyznaczenia trasy objazdu mieszankę należy układać pasami.

Nie obramowany brzeg warstwy powinien być wyprofilowany lub obcięty i pokryty emulsją asfaltową.

Zagęszczanie rozłożonej mieszanki należy wykonywać walcami wibracyjnymi oraz ogumionymi, spełniającymi wymagania podane w ST.

Temperatura mieszanki w koszu rozkładarki nie powinna być zgodna z temperaturami podanymi w p. 5.2.

Zamawiający w przypadku wykonawstwa w okresach chłodnych będzie kontrolował czy w wyniku przegrzania MMA w trakcie produkcji, transportu i wbudowania nie uległy znacznemu pogorszeniu własności asfaltu. Asfalt odzyskany z dostarczonej na budowę MMA nie może wykazać w stosunku do asfaltu wyjściowego postarzenia większego niż dopuszczane przez normę PN-EN 12591/2004 po teście RTFOT wg PN-EN 12607-1.

Zagęszczanie mieszanki powinno być zgodnie ze schematem przejazdów walca zweryfikowanym na odcinku próbnym. Zagęszczanie nie powinno powodować wyciskania zaprawy na powierzchnię.

Wyniki badań zagęszczenia wykonanej warstwy powinny być zgodne z wymaganiami podanymi w tablicy 7.

Niweleta i grubość wbudowanej warstwy powinny być zgodne z Dokumentacją Projektową.

Złącza w warstwie powinny być wykonane w linii prostej równolegle lub prostopadłe do osi drogi. Złącza podłużne w poszczególnych warstwach powinny być przesunięte względem siebie co najmniej o 15 cm; złącza poprzeczne o co najmniej 1 metr. Złącza powinny być całkowicie związane, a przylegające warstwy powinny być w jednym poziomie.

Złącze robocze (podłużne i poprzeczne) powinno być równo obcięte a powierzchnia obciętej krawędzi oklejona samoprzylepną taśmą asfaltowo-kauczukową. Sposób wykonania złącz powinien być uzgodniony z Inżynierem.

Boczne krawędzie warstwy należy zabezpieczyć poprzez szczelne posmarowanie emulsją.

Za zgodą Inżyniera, nawierzchnię można oddać do ruchu zaraz po jej wykonaniu i ostygnięciu.

## 6. KONTROLA JAKOŚCI ROBÓT

Ogólne zasady kontroli jakości Robót podano w ST D-M.00.00.00. "Wymagania ogólne" pkt. 6.

### 6.1. Badania i pomiary przed przystąpieniem do robót

Przed przystąpieniem do robót Wykonawca powinien przedstawić Inżynierowi do akceptacji źródła poboru materiałów kamiennych, asfaltu, oraz wszystkich dodatkowych materiałów, dołączając wyniki badań lub Aprobaty Techniczne.

### 6.2. Badania w czasie robót

#### 6.2.1. Częstotliwość oraz zakres badań i pomiarów

Tablica 9. Zakres oraz częstotliwość badań i pomiarów w czasie wytwarzania i wbudowywania mieszanki betonu asfaltowego

| Lp.                                                                   | Wyszczególnienie badań                                                               | Częstotliwość badań                                                 |
|-----------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------|
| <b>BADANIA MATERIAŁÓW</b>                                             |                                                                                      |                                                                     |
| 1.                                                                    | Uziarnienie kruszywa, zawartość ziaren nieforemnych, zawartość zanieczyszczeń obcych | Jedno badanie na 1000 ton dostarczonej frakcji                      |
| 2.                                                                    | Uziarnienie i wilgotność wypełniacza                                                 | Jedno badanie na 200 ton dostarczonego wypełniacza                  |
| 3.                                                                    | Właściwości asfaltu (Pen , Pik)                                                      | Jedno badanie dla każdej dostawy w ilości do 75 ton                 |
| 4.                                                                    | Badania cech klasowych kruszyw zgodnie z tabl. 2 punkt 1-4                           | <u>3 badania w ciągu całego okresu produkcji</u> dla każdej frakcji |
| <b>BADANIA MIESZANKI MINERALNO-ASFALTOWEJ</b>                         |                                                                                      |                                                                     |
| 5.                                                                    | Temperatura składników                                                               | Dozór ciągły                                                        |
| 6.                                                                    | Temperatura mieszanki                                                                | Każdy samochód przy załadunku i w czasie wbudowywania               |
| 7.                                                                    | Zawartość asfaltu i uziarnienie mieszanki                                            | Jeden raz na każde 500 ton produkcji                                |
| 8.                                                                    | Stabilność, odkształcenie i wolna przestrzeń w próbkach Marshalla                    | Jeden raz na każde 500 ton produkcji                                |
| <b>BADANIA PO ZAGĘSZCZENIU WARSTWY WYKONANEJ Z BETONU ASFALTOWEGO</b> |                                                                                      |                                                                     |
| 9.                                                                    | Grubość i wskaźnik zagęszczenia warstwy, wolna przestrzeń w warstwie                 | 2 próbki na 1 km                                                    |

#### 6.2.2. Badanie właściwości kruszywa

Z częstotliwością podaną w tablicy 9 należy kontrolować każdy rodzaj dostarczanego kruszywa drobnego i każdą frakcję grysów. Wyniki powinny być zgodne z wymaganiami podanymi w punkcie 2.2.1. Wszystkie odchyłki od uziarnienia materiałów użytych do opracowania recepty powinny być uwzględnione na bieżąco w dozowaniu wstępnym otaczarni.

#### 6.2.3. Badanie właściwości wypełniacza

Z częstotliwością podaną w tablicy 9 należy kontrolować dostarczany wypełniacz. Wyniki powinny być zgodne z wymaganiami podanymi w punkcie 2.2.2. Wszystkie odchyłki od uziarnienia należy na bieżąco uwzględnić w receptie roboczej otaczarni.

#### 6.2.4. Badanie właściwości asfaltu

Z częstotliwością podaną w tablicy 9 należy kontrolować dostarczany asfalt. Wyniki powinny być zgodne z wymaganiami podanymi w punkcie 2.2.3.

#### 6.2.5. Pomiar temperatury składników mieszanki

Z częstotliwością podaną w tablicy 9 należy kontrolować temperaturę składników mieszanki. Pomiar polega na odczytaniu wskazań odpowiednich termometrów zamontowanych w otaczarni. Wyniki powinny być zgodne z wymaganiami podanymi w punkcie 5.2.

#### 6.2.6. Pomiar temperatury mieszanki

Temperaturę mieszanki betonu asfaltowego należy mierzyć i rejestrować przy załadunku i w czasie wbudowywania w nawierzchnię. Zaleca się stosowanie termometrów cyfrowych z sondą wgłębną. Wyniki powinny być zgodne z temperaturami podanymi w p. 5.2

#### 6.2.7. Zawartość asfaltu

Z częstotliwością podaną w tablicy 9 należy kontrolować zawartość asfaltu.. Wielkość próbki poddanej ekstrakcji należy przyjąć zgodnie z punktem 5.5. Wyniki powinny być zgodne z zatwierdzoną receptą, przy zachowaniu tolerancji [podanej w tablicy 8](#)

#### 6.2.8. Uziarnienie mieszanki mineralnej

Po wykonaniu ekstrakcji lepiszcza należy przeprowadzić kontrolę uziarnienia mieszanki kruszywa mineralnego. Krzywa uziarnienia powinna być zgodna z krzywą zatwierdzoną w receptcie, przy zachowaniu tolerancji [podanej w tablicy 8](#)

#### 6.2.9. Właściwości mieszanki betonu asfaltowego

Z częstotliwością podaną w tablicy 9 należy określać stabilność, odkształcenie wolną przestrzeń w próbkach Marshalla oraz wypełnienie wolnej przestrzeni. Gęstość objętościowa mieszanki mineralno-asfaltowej powinna być zbadana metodą piknometryczną w rozpuszczalniku (opis metody podano w Zeszycie 64 wydanym przez IBDiM). Gęstość strukturalną próbek Marshalla wykonanych z mieszanki pobranej w dniu jej wbudowania, należy określać metodą hydrostatyczną (opis metody podano w Zeszycie 64 wydanym przez IBDiM).

Wyniki powinny być zgodne z wartościami podanymi w tablicy 7.

#### 6.2.10. Pomiar grubości warstwy

Grubość wykonanej warstwy należy określać z częstotliwością podaną w tablicy 9 na podstawie wyciętych próbek. Grubość warstwy, nie może różnić się od grubości projektowanej o więcej niż  $\pm 0,5$  cm.

W przypadku grubości mniejszej niż dopuszczalne odchylenie zostaną Wykonawcy naliczone potrącenia za obniżoną jakość.

#### 6.2.11. Wskaźnik zagęszczenia warstwy

Wskaźnik zagęszczenia warstwy należy sprawdzać na próbkach wyciętych z zagęszczonej warstwy, poprzez porównanie gęstości strukturalnej wyciętych próbek z gęstością strukturalną próbek Marshalla formowanych w dniu wykonywania kontrolowanej działki roboczej. Określanie gęstości należy wykonywać metodą hydrostatyczną. Wskaźnik zagęszczenia nie może być niższy niż 98%.

Za zaniżenia zagęszczenia warstwy ścieralnej naliczane będą potrącenia jak za wady trwałe w następujący sposób:

- procent zaniżenia w stosunku do zagęszczenia wymaganego 98% ( dla uzyskanych wyników w przedziale 97,0% - 97,9%)  $\times 0,025 \times$  koszt brutto wykonania warstwy reprezentowanej przez próbkę, stanowi wartość potrącenia.
- Dla uzyskanych wyników zagęszczenia w przedziale 96,0% - 96,9%, procent zaniżenia w stosunku do zagęszczenia wymaganego  $\times 0,050 \times$  koszt brutto wykonania warstwy reprezentowanej przez próbkę, stanowi wartość potrącenia.

Warstwę o zagęszczeniu  $< 96,0\%$  należy rozebrać.

#### 6.2.12. Wolna przestrzeń w zagęszczonej warstwie

Do obliczenia wolnej przestrzeni w warstwie należy przyjmować gęstość objętościową mieszanki mineralno-asfaltowej oznaczonej w dniu wykonywania kontrolowanej działki roboczej.

### 6.3. Badania cech geometrycznych warstwy ścieralnej z betonu asfaltowego

#### 6.3.1. Częstotliwość oraz zakres badań i pomiarów

Częstotliwość oraz zakres badań i pomiarów podano w tablicy 10.

Tablica 10. Częstotliwość oraz zakres badań i pomiarów wykonanej warstwy

| Lp. | Badania cecha                                  | Minimalna częstotliwość badań i pomiarów                                                                                                           |
|-----|------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1.  | Szerokość warstwy                              | 10 razy na 1 km                                                                                                                                    |
| 2.  | Równość podłużna                               | Dla każdej jezdni i każdego pasa ruchu metoda profilometryczna , pomiar planografem oraz w miejscach niedostępnych metoda łąty 4-metrowej i klina. |
| 3.  | Równość poprzeczna                             | Nie rzadziej niż co 5 m                                                                                                                            |
| 4.  | Spadki poprzeczne*)                            | <a href="#">Nie rzadziej niż co 20 m</a>                                                                                                           |
| 5.  | Rzędne wysokościowe ( oś podłużna i krawędzie) | zgodnie z opisem w punkcie 6.3.6                                                                                                                   |
| 6.  | Ukształtowanie osi w planie*)                  | co 100 m                                                                                                                                           |
| 7.  | Złącza podłużne i poprzeczne                   | każde złącze (ocena wizualna)                                                                                                                      |
| 8.  | Wygląd warstwy                                 | ocena wizualna                                                                                                                                     |
| 9.  | Właściwości przeciwpślizgowe                   | Dla każdej jezdni i każdego pasa ruchu                                                                                                             |

\*) Dodatkowe pomiary spadków poprzecznych i ukształtowania osi w planie należy wykonać w punktach głównych łuków poziomych.

#### 6.3.2. Szerokość warstwy

Szerokość wykonanej warstwy powinna być zgodna z Rysunkami z tolerancją + 5 cm. Wymaga się, aby co najmniej 95% wykonanych pomiarów nie przekraczało dopuszczalnego odchylenia.

#### 6.3.3. Równość podłużna i poprzeczna warstwy

##### A. Ocena równości podłużnej

Do oceny równości podłużnej warstwy ścieralnej należy stosować metodę profilometryczną pomiaru, umożliwiającą obliczanie wskaźnika równości IRI oraz metodę pomiaru planografem

Stosowanie łąty i klina dopuszcza się do oceny równości podłużnej tam gdzie nie można wykorzystać metody profilometrycznej ani planografu.

Przy pomiarze równości planografem zgodnie z BN-68/8931-04 dopuszczalne nierówności wynoszą 6 mm.

W przypadku wystąpienia nierówności powyżej 6 mm Wykonawca zobowiązany jest do ich usunięcia.

W wypadku gdy konieczne jest stosowanie łąty i klina, określonych w Polskiej Normie, pomiar wykonuje się nie rzadziej niż co 10 m z dokładnością co najmniej 1 mm.. Wymagana równość podłużna jest określona przez wartości odchylen równości, które nie mogą być przekroczone w liczbie pomiarów stanowiących 95% i 100% liczby wszystkich pomiarów na badanym odcinku. Przez odchylenie równości rozumie się największą odległość między łątą a mierzoną powierzchnią .

##### B. Ocena równości poprzecznej nawierzchni

Do pomiaru poprzecznej równości nawierzchni powinna być stosowana metoda równoważna metodzie z wykorzystaniem łąty i klina, określonych w Polskiej Normie. Pomiar powinien być wykonywany nie rzadziej niż co 5 m, a liczba pomiarów nie może być mniejsza niż 20. Wymagana równość poprzeczna jest określona przez wartości odchylen równości, które nie mogą być przekroczone w liczbie pomiarów stanowiących 90% , 95% oraz 100% liczby wszystkich pomiarów na badanym odcinku. Odchylenie równości oznacza największą odległość między łątą a mierzoną powierzchnią w danym profilu.

#### 6.3.4. Spadki poprzeczne

Z częstotliwością podaną w tablicy 9 należy sprawdzać spadek poprzeczny warstwy. Sprawdzenie polega na przyłożeniu łąty i pomiar prześwitu klinem lub pomiar profilografem laserowym. Spadki poprzeczne warstwy ścieralnej na odcinkach prostych i na łukach powinny być zgodne z Rysunkami z tolerancją  $\pm 0,5\%$ . Wymaga się, aby co najmniej 95% wykonanych pomiarów nie przekraczało przedziału dopuszczalnych odchyleń.

#### 6.3.5. Ukształtowanie osi w planie

Oś warstwy w planie powinna być usytuowana zgodnie z Rysunkami z tolerancją  $\pm 5$  cm. Wymaga się, aby co najmniej 95% wykonanych pomiarów nie przekraczało przedziału dopuszczalnych odchyleń.

#### 6.3.6. Rzędne wysokościowe nawierzchni

Rzędne wysokościowe warstwy ścieralnej powinny być mierzone w przekrojach co 10m w osi i na krawędziach każdej jezdni. Przed przystąpieniem do robót Wykonawca przedstawi schemat punktów pomiarowych do akceptacji. Różnice pomiędzy rzędnymi wysokościowymi warstwy a rzędnymi projektowanymi nie powinny przekraczać  $\pm 1$  cm. Wymaga się, aby co najmniej 95% wykonanych pomiarów nie przekraczało przedziału dopuszczalnych odchyleń.

#### 6.3.7. Złącza podłużne i poprzeczne

Złącza w nawierzchni powinny być wykonane w linii prostej, prostopadle do osi drogi. Złącza w konstrukcji wielowarstwowej powinny być przesunięte względem siebie co najmniej o 15 cm. Złącza powinny być całkowicie związane, a przylegające warstwy powinny być w jednym poziomie.

#### 6.3.8. Wygląd warstwy

Wygląd warstwy powinien być jednorodny, bez miejsc „przeasfaltowanych”, porowatych, łuszczących się i spękanych.

#### 6.3.9. Właściwości przeciwpoślizgowe

Przy ocenie właściwości przeciwpoślizgowych warstwy ścieralnej powinien być określony miarodajny współczynnik tarcia odpowiadający 100% poślizgowi opony testowej, na zwilżonej wodą nawierzchni. Pomiar wykonuje się nie rzadziej niż co 50 m na nawierzchni zwilżonej wodą a wynik pomiaru powinien być przeliczony na wartość przy 100 % poślizgu opony Barum Bravuris o wymiarach 185/70 R 14.

Miarą właściwości przeciwpoślizgowych jest miarodajny współczynnik tarcia.

Pomiary współczynnika tarcia należy wykonać w lewym śladzie kół, na zewnętrznym pasie ruchu pojazdów przy prędkości urządzenia pomiarowego 60 km/h i grubości filmu wodnego pod kołem pomiarowym  $h=0,5$  mm.

Wymagany miarodajny współczynnik tarcia przyjęty wg. klasyfikacji SOSN dla klasy A powinien wynosić  $\geq 0,52$ .

- Dla uzyskanych wyników miarodajnego współczynnika tarcia dla przedziału 0,51 – 0,45 (zawierających się w górnym przedziale klasy B) nie stosuje się potrąceń lecz Inwestor będzie monitorował ewolucję współczynnika tarcia w okresie gwarancyjnym,
- W przypadku obniżenia się współczynnika tarcia do przedziału 0,37 – 0,44 Inwestor na etapie odbioru pogwarancyjnego naliczy potrącenia za wady trwałe.
- Uzyskanie wyników miarodajnego współczynnika w przedziale 0,37 – 0,44 bezpośrednio po wykonawstwie spowoduje monitorowanie ewolucji współczynnika tarcia. Obliczenie potrąceń nastąpi na etapie odbioru ostatecznego jeśli nie spadł on poniżej wartości 0,37.
- W przypadku gdy miarodajny współczynnik tarcia bezpośrednio po wykonawstwie wynosi poniżej 0,37 Wykonawca zobowiązany jest natychmiastowo usunąć wadę w sposób uzgodniony z Zamawiającym.
- Gdy miarodajny współczynnik tarcia spadnie poniżej progu 0,37 w trakcie eksploatacji w okresie gwarancyjnym Wykonawca jest zobowiązany przed odbiorem ostatecznym do usunięcia wady w sposób uzgodniony z Zamawiającym.

Potrącenia wylicza się następująco:

Kwadrat różnicy pomiędzy wymaganym współczynnikiem (0,52) a uzyskanym bezpośrednio po wykonawstwie x 1,2 x koszt brutto wykonanej warstwy reprezentowanej przez dany wynik.

Miarodajny współczynnik tarcia obliczany jest dla odcinka drogi o długości 1 km. W przypadku szczególnym, takim jak początek lub koniec drogi, ocena ta może być wyznaczona dla odcinka o długości od 500 m do 1499 m.

## 7. OBMIAR ROBÓT

Ogólne zasady odbioru robót podano w SST D.00.00.00 „Wymagania ogólne”.

Jednostką obmiaru robót jest m<sup>2</sup> (metr kwadratowy) wykonanej warstwy ścieralnej z betonu asfaltowego o uziarnieniu 0/12,8 mm i grubości 5 cm..

## 8. ODBIÓR ROBÓT

Ogólne zasady odbioru robót podano w SST D.00.00.00 „Wymagania ogólne”, punkt 8.

Roboty uznaje się za wykonane zgodnie z dokumentacją projektową i SST, jeżeli wszystkie pomiary i badania z zachowaniem dopuszczalnych tolerancji są pozytywne.

## 9. PODSTAWA PŁATNOŚCI

### 9.1. Ogólne ustalenia dotyczące podstawy płatności

Ogólne ustalenia dotyczące podstawy płatności podano w SST D.00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt 9.

### 9.2. Cena jednostki obmiarowej

Cena wykonania 1m<sup>2</sup> warstwy ścieralnej z betonu asfaltowego obejmuje:

- roboty pomiarowe i przygotowawcze,
- oznakowanie robót prowadzonych w pasie drogowym,
- zakup i dostarczenie materiałów,
- opracowanie receptur,
- wykonanie odcinka próbnego ,
- wytworzenie mieszanki betonu asfaltowego bazując na receptie roboczej zaaprobowanej przez Inżyniera,
- transport mieszanki na plac budowy,
- zabezpieczenie krawężników, zakrywanie i odkrywanie urządzeń kanalizacyjnych w trakcie robót, pokryw studni rewizyjnych i osadników, kratk ściekowych, dylatacji, oznakowania stałego,
- przygotowanie powierzchni styku w tym oczyszczenie i posmarowanie asfaltem,
- mechaniczne lub ręczne ułożenie mieszanki,
- mechaniczne zagęszczenie rozłożonej warstwy,
- wykonanie i zabezpieczenie złączy i krawędzi,
- przeprowadzenie pomiarów i badań wymaganych Specyfikacją,
- uporządkowanie placu budowy.

## 10. PRZEPISY ZWIĄZANE

### 10.1. Normy

1. PN-S-96025 Drogi samochodowe i lotniskowe. Nawierzchnie asfaltowe. Wymagania

- 
2. PN-B-11112 Kruszywa mineralne. Kruszywa łamane do nawierzchni drogowych
  3. PN-B-06714/00 Kruszywa mineralne. Badania. Postanowienia ogólne
  4. PN-B-06714/01 Kruszywa mineralne. Badania. Podział, nazwy i określenie badań
  5. PN-B-06714/12 Kruszywa mineralne. Badania. Oznaczanie zawartości zanieczyszczeń obcych
  6. PN-B-06714/15 Kruszywa mineralne. Badania. Oznaczanie składu ziarnowego
  7. PN-B-06714/19 Kruszywa mineralne. Badania. Oznaczanie mrozoodporności metodą bezpośrednią
  8. PN-B-06714/26 Kruszywa mineralne. Badania. Oznaczanie zawartości zanieczyszczeń organicznych
  9. PN-B-06714/42 Kruszywa mineralne. Badania. Oznaczanie ścieralności w bębnie Los Angeles
  10. PN-B-06721 Kruszywa mineralne. Pobieranie próbek
  11. BN-68/8931-04 Drogi samochodowe. Pomiar równości nawierzchni planografem i łątą
  12. BN-64/8931-01 Drogi samochodowe. Oznaczanie wskaźnika piaskowego
  13. PN-EN 45014 Ogólne kryteria dotyczące deklaracji zgodności wydawanej przez dostawców

**10.2. Inne dokumenty**

14. Wytyczne badań i kryteria oceny mączek wapiennych do mieszanek mineralno-asfaltowych. Zeszyt 56 IBDiM Warszawa 1998
15. Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 roku w sprawie przepisów technicznych jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz.U. z dnia 14 maja 1999 r.)
16. Procedury badań do projektowania składu i kontroli mieszanek mineralno-asfaltowych. IBDiM Warszawa 2002. Zeszyt 64.
17. NF P 98-141 Novembre 1999 – Couches de roulement et couches de liaison: betons bitumineux a module eleve (BBME)
18. NF P 98-253-1 Juillet 1991 – Deformation permanente des melanges hydrocarbones
19. Zasady pomiaru i oceny stanu właściwości przeciwpoślizgowych nawierzchni bitumicznych w systemie oceny stanu nawierzchni ( SOSN)